

Statenbrief

Aan Provinciale Staten

Onderwerp	Ontwerp beleidsprogramma Recreatie, Toerisme, Sport en Bewegen 2026 – 2029
Datum	08-07-2025
Documentnummer	UTSP-432403905-44146
Van	Maarten de Groot & Rosalie Verburg
Telefoonnummer	+31641351066
E-mailadres	maarten.de.groot@provincie-utrecht.nl
Domein/opgave	SLO
Team	CER
Portefeuillehouder	Van Muilekom
Bijlage	1. Ontwerp beleidsprogramma Recreatie, Toerisme, Sport en Bewegen 2026 - 2029

Geachte leden van Provinciale Staten,

Essentie / samenvatting:

Met het aflopen van het huidige Omgevingswetprogramma Recreatie en Toerisme 2022 - 2025 en het Beleidskader Sport en Bewegen 2021 - 2025 is er voor de jaren 2026 tot en met 2029 een Ontwerp beleidsprogramma Recreatie, Toerisme, Sport en Bewegen (Ontwerpprogramma) opgesteld. Het Ontwerp beleidsprogramma is het resultaat van evaluaties van de vorige programma's, de eerder hierover gevoerde gesprekken in uw Staten, de nadere Kaderstelling en een participatieproces met onze stakeholders. Het Ontwerp beleidsprogramma ligt vanaf 1 september 2025 gedurende 6 weken ter inzage en gaat in per 1 januari 2026.

Inleiding:

Iedereen in de provincie Utrecht (inwoners én bezoekers) moet de kans krijgen om te bewegen, beleven en ontspannen. Daarom willen wij de recreatieve voorzieningen/mogelijkheden in onze provincie behouden én uitbreiden zodat iedereen daarvan gebruik van kan maken, ook in de toekomst. Daarbij benutten we alle Utrechtse kwaliteiten voor recreëren, sporten en bewegen: cultuur, erfgoed, natuur, landbouw, water, bijzondere landschappen, steden en dorpen etc. We voeren geen grote koerswijzigingen door, maar brengen wel meer focus aan. En we gaan voor kwaliteit: we zetten in op goed en professioneel beheer en onderhoud, het spreiden van bezoekers om overbelasting tegen te gaan. Ook willen we ons inzetten voor zoveel mogelijk openbare en laagdrempelige toegankelijkheid (ook voor mensen met een kleine beurs of een beperking) en een goede bereikbaarheid en stimuleren we gezond leven. Dit alles doen we omdat recreatie, toerisme, sport en bewegen van grote maatschappelijke en economische waarde (denk bijvoorbeeld aan het bieden van werkgelegenheid en het in stand houden van voorzieningen) zijn.

Recreatie, toerisme, sport en bewegen raken aan veel andere thema's en provinciale opgaven. Soms versterken de doelen van de verschillende beleidsterreinen elkaar zoals Cultuur & Erfgoed in combinatie met Recreatie & Toerisme. Soms schuurt het als er vele ruimtelijke opgaven in een bepaald gebied ontwikkeld moeten worden, bijvoorbeeld het bewaken van de balans tussen natuur en recreatie in een gebied. Daarom is samenwerking met

andere beleidsterreinen van groot belang, denk bijvoorbeeld aan mobiliteit (goede bereikbaarheid met OV, fiets of te voet), natuur (het inzetten van zonering als middel om de balans tussen natuur en recreatie te waarborgen) en Groen Groeit Mee (het meegroeien van de omvang van de recreatieve voorzieningen met de groei van het aantal inwoners). De integrale keuzes die ruimtelijke consequenties hebben (ook voor andere beleidsterreinen), zoals de balans tussen natuur en recreatie en in hoeverre (groen)recreatieve gebieden mee kunnen groeien, worden binnen de wijziging van de Omgevingsvisie verder geagendeerd.

Toelichting:

Recreatie, toerisme, sport en bewegen zijn allen gericht op beleven, bewegen en ontspannen. De voorzieningen kunnen soms gedeeld worden, maar soms zijn er ook aparte voorzieningen nodig. Door recreatie, toerisme, sport en bewegen slim te verbinden, versterken ze elkaar. Daarom zijn het Beleidskader Sport en Bewegen en het Omgevingswetprogramma Recreatie en Toerisme samengevoegd in het Ontwerp beleidsprogramma 2026-2029. We hebben de (beleids)programma's de afgelopen periode geëvalueerd. Daaruit kwam naar voren dat de thema's uit de vorige programma's een volledig beeld bieden. Wel moeten we meer prioriteren, een duidelijkere rol kiezen en ons meer richten op het delen van kennis en het samenwerken tussen betrokken partijen en minder op taken die meer uitvoerend van aard zijn.

Nadere Kaderstelling

De inzichten uit de evaluaties van de vorige programma's en discussies leidt tot nieuwe keuzes en prioriteiten, die zijn vastgelegd in de [Kaderstellende notitie voor het beleidsprogramma Recreatie, Toerisme, Sport en Bewegen 2026 - 2029](#) als aanvulling op de Omgevingsvisie. Op 4 juni 2025 hebben uw Staten in de Provinciale Statenvergadering in meerderheid ingestemd met deze aanvullende Nadere Kaderstelling. Hierbij zijn ook de moties M25-43 'Het is ook Beleidsprogramma Toerisme, met kansen voor cultuur en erfgoed', M25-45A 'Bereikbare recreatiegebieden', het amendement A25-30 'Recreatief Alternatief' aangenomen. Daarnaast is de toezegging gedaan om met gemeenten en marketingorganisaties contact te hebben om tot een betere spreiding van bezoekers te komen. In het Ontwerp beleidsprogramma vertalen we de keuzes en prioriteiten van de Nadere Kaderstelling en de daarbij ingediende moties, amendementen en toezeggingen naar het beleidsprogramma voor de komende vier jaar. Hierin is ook de toezegging om bij terreinbeheerders aandacht te blijven vragen voor het zorgen voor voldoende zitplekken en voorzieningen om tot rust te kunnen komen in de natuur (behandeling Kadernota in PS d.d. 19 juni 2024). Parallel worden de wijzigingen van de ambities meegenomen in de Wijziging van de Omgevingsvisie.

Verwerking moties en amendementen

Partij	Motie/amendement/toezegging	Verwerkt in programma
PvdA en VVD (PS d.d. 4 juni 2025)	Amendement 25-30 Recreatief alternatief	Verwerkt in paragraaf 1.5.
VVD e.a. (PS d.d. 4 juni 2025)	Motie 25-43 Het is ook Beleidsprogramma Toerisme, met kansen voor cultuur en erfgoed	Verwerkt op diverse plekken, voornamelijk in hoofdstuk 4 'Sturen op bezoek'.
CU en PvdD (PS d.d. 4 juni 2025)	Motie 25-45A Bereikbare recreatiegebieden	Verwerkt in paragraaf 2.3.2 bij activiteit 'Groengebieden met recreatievoorzieningen laten meegroeien met de woningbouwopgave (Groen Groeit Mee). Daarnaast nemen

		we dit ook op in de Omgevingsvisie.
PvdD e.a.	Gedeputeerde Van Muilekom zegt toe met gemeenten en marketingorganisaties contact te hebben om tot een betere spreiding van bezoekers te komen.	Uiteraard blijven we continu in gesprek met onze partners, ook voor een betere spreiding. Zie verder en Hoofdstuk 'Sturen op bezoek'.
BBB (Kader nota d.d. 19 juni 2024)	In reactie op de (verworpen) motie Meer bankjes in de natuur (BBB) zegt gedeputeerde toe om bij TBO's aandacht te blijven vragen voor het zorgen voor voldoende zitplekken en voorzieningen om tot rust te kunnen komen in de natuur. Ook zal gedeputeerde de suggestie doen om koppelingen als QR-codes naar routesinutrecht.nl (voor meer info over routes en bezienswaardigheden) te realiseren bij bankjes.	Verwerkt in paragraaf 2.3, bij activiteit 'Diversiteit aan voorzieningen stimuleren'.

Vier hoofdthema's voor de komende 4 jaar

De komende jaren zetten we ons in voor vier grote onderwerpen. De eerste twee thema's richten zich vooral op de 'hardware' van het beleid: de recreatieve voorzieningen die we in stand willen behouden, beheren en onderhouden en waar mogelijk uitbreiden. De andere twee thema's gaan vooral in op de manier hoe we het gedrag kunnen en willen beïnvloeden; bekend maken van vrijetijdsvoorzieningen, spreiden van bezoek en stimuleren om te bewegen. De onderwerpen betreffen:

1. Behouden en ontwikkelen van recreatiegebieden en recreatieve voorzieningen
2. Verbeteren recreatieve routenetwerken
3. Sturen op bezoek
4. Stimuleren bewegen en gezondheid

De vier onderwerpen zijn per hoofdstuk uitgewerkt in het Ontwerp beleidsprogramma RTSB 2026-2029. De uitvoering kunnen we niet alleen. Er is samenwerking nodig binnen onze provinciale organisatie, omdat recreatie, toerisme, sport en bewegen aan veel andere thema's en provinciale opgaven raken zoals volkshuisvesting, natuur en mobiliteit. En er is samenwerking nodig met onze partners: gemeenten, terreinbeherende organisaties, destiniatiemanagementorganisaties (DMO's) en anderen. Voor de uitvoering voorzien we ook een aantal knelpunten, bijvoorbeeld de groeiende druk op de ruimte.

Monitoring

Op basis van dit beleidsprogramma stellen we in het najaar van 2025 een monitoringsplan op. We streven ernaar dat dit bij het definitieve beleidsprogramma als bijlage wordt gevoegd. In het monitoringsplan staat per meerjarenbeleidsdoel hoe en met welke indicatoren we de voortgang en resultaten meten. Ook meten we in hoeverre onze activiteiten bijdragen aan de gestelde meerjarenbeleidsdoelen. Dit doen we met cijfers, onderzoeken en praktijkvoorbeelden, waarbij we ook gebruik maken van gegevens van onze partners (DMO's, NBTC en anderen). We maken daarbij onderscheid in direct meetbare resultaten van onze inspanningen en de impact hiervan. De uitkomsten presenteren we in de tussenevaluatie in 2028 en in de eindevaluatie in 2030.

Financiële consequenties:

Het programma is onderdeel van Beleidsdoel 8.2 in de begroting (recreatie en toerisme) en meerjarendoel 3.4.5 (sport en bewegen). Jaarlijks is structureel 3.970.000 euro beschikbaar voor recreatie en toerisme en 450.000 euro voor sport en bewegen. Voor de voortzetting van de benodigde incidentele middelen à 526.000 euro voor recreatie en toerisme voor het jaar 2026 is een overbruggingsjaar voorgesteld, waarover u op 9 juli 2025 een positief besluit heeft genomen. De indexering van de gemeenschappelijke regelingen zijn voor 2026 separaat binnen de begroting van PU opgenomen via de stelpost. Om al onze activiteiten uit te kunnen voeren en onze doelen te realiseren, verwachten we dat er meerkosten ontstaan in de jaren 2027 – 2029. Dit gaat soms om aflopende middelen of al bekende bedragen: denk hierbij aan de aflopende beheerovereenkomst van Recreatie om de Stad, de revisie van het Wandelroutenetwerk West, de vernieuwing van de TOP's of de monitoring voor

drukte in recreatiegebieden. Daarnaast zijn er ambities waarvan we nu nog niet weten welke middelen hiervoor exact nodig zijn: de inpassing van het Terrein Beheer Model, het inhalen van achterstallig beheer en onderhoud en een mogelijk vervolg op bepaalde pilots zoals voor openbare toiletten in recreatiegebieden. De eerste helft van 2026 willen we gebruiken om de noodzakelijke extra ambities met de benodigde middelen goed in beeld te krijgen en te onderzoeken hoe en in welke mate gemeenten, het Rijk en andere partners de gevraagde middelen ook beschikbaar stellen. Daarbij blijven we met partners continu kijken naar waar onze financiële bijdrage nodig is en meerwaarde biedt en kijken we vanuit dit beleidsterrein ook naar andere programma's binnen de provincie, zowel inhoudelijk als financieel.

Vervolgprocedure / voortgang:

Parallel aan de verzending van deze Statenbrief ligt het Ontwerp beleidsprogramma vanaf 1 september 6 weken ter inzage. Ook is het Ontwerp beleidsprogramma op 17 september ter bespreking geagendeerd voor de Commissie BEC. Uw input uit de Commissie en de zienswijzen van derden zullen wij betrekken bij het opstellen van de Nota van Beantwoording en het definitieve Beleidsprogramma. Deze stellen wij eind dit jaar vast. Voor de eerste Commissie BEC van 2026 worden het definitieve Beleidsprogramma en de Nota van Beantwoording ter bespreking geagendeerd.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen